

Partnerskap for klima og energi i Buskerud

Programbeskrivelse 2010-14

Sist revidert 22.02.10

1. Sammendrag

Internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt er det bred enighet om at det er behov for å styrke arbeidet for å redusere klimagassutslippene. Det erkjennes i økende grad at dette er en utfordring som krever samarbeid mellom mange aktører. Samtidig er det behov for stor grad av kompetanseutvikling og innovasjon. Dette medfører også at det ligger betydelige forretningsmuligheter innenfor energieffektivisering, fornybare energikilder og integrerte energisystemer.

Klimahandlingsplan 2030 for Osloregionen, som behandles av Fylkestinget i 2010, utgjør en felles plattform for Buskerud som foregangsfylke i å bringe mål og strategier over i handling. Buskerud ønsker å være et foregangsfylke i å redusere klimagassutslipp. Sentrale aktører innenfor næringsliv, forskning/undervisning og offentlig sektor, har derfor blitt enige om at det er behov for et strategisk partnerskap. Dette for å stimulere til utvikling og innovasjon ift. klima og energi.

Det legges derfor opp til et 3-årig partnerskapsprogram (2010-14), med aktører som representerer ulike nettverk og ivaretar ulike perspektiver knyttet til klima og energi. Gjennom etablering av et partnerskap for klima og energi, vil partene sørge for at helhet, oversikt samt strategiske initiativ preger arbeidet med klima og energi i Buskerud. Partene vil bruke sin kompetanse og sine nettverk, samt fungere som en pådriver og et kraftsentrum, slik at det initieres prosesser og prosjekter som skaper merverdi.

Partnerskapet skal være et virkemiddel for å sikre kommunikasjon og samarbeid med relevante nasjonale og internasjonale aktører, blant annet som deltaker på prosjekter i Buskerud.

Partnerskapet er organisert gjennom et partnerstyre med deltakelse fra Buskerud fylkeskommune, Fylkesmannen i Buskerud, Drammen kommune (deltar også i Framtidens byer), NHO Buskerud, LO Buskerud, Energiselskapet Buskerud (som er medlem i Norsk Energi), KS Buskerud, Høgskolen i Buskerud (som inngår i Oslofjordalliansen), Innovasjon Norge samt Norges Forskningsråd. Et felles programsekretariat legger til rette for partnerstyrets arbeid og sørger for at prioriterte prosesser initieres.

2. Buskerud som foregangsfylke innen klima og energi

Buskerud fylkeskommune har gjennom flere år arbeidet aktivt med å stimulere til klima- og energiarbeid i kommunene. De ønsker å være et foregangsfylke i å redusere klimagassutslipp og i klimaeffektiv bruk av energi. Regional planstrategi for Buskerud (2009-12), Klimahandlingsplan 2030 for Osloregionen, samt en rekke lokale energi- og klimaplaner peker på behovet for en samordnet innsats. Gjennom vedtatt strategi for FoU i Buskerud (2009), er også energi og miljø utpekt som en prioritert satsning innenfor næringsutvikling og innovasjon i fylket.

Mange nasjonale aktører som NHO, Norsk Energi, LO samt statlige instanser som Enova, SFT, Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd, prioriterer nå arbeidet med energi og klima høyt. Næringslivet ser også at klimasatsningen skaper nye forretningsmuligheter innenfor energieffektivisering og energiproduksjon fra fornybare energikilder.

For nasjonale aktører er det en utfordring å stimulere til at mål og strategier følges opp med konkrete prosjekter og tiltak regionalt og lokalt. Det er således behov både for en regionalisering og operasjonalisering av nasjonale mål og strategier mht. klima og energi.

På grunnlag av denne bakgrunn tok Buskerud fylkeskommune våren 2009 initiativ til en prosess rettet mot å etablere et bredt samarbeid. Dette samarbeidet er rettet mot å styrke gjennomføringen av vedtatte mål og strategier innenfor klima og energi.

3. Partnerskap som strategi for utvikling og innovasjon

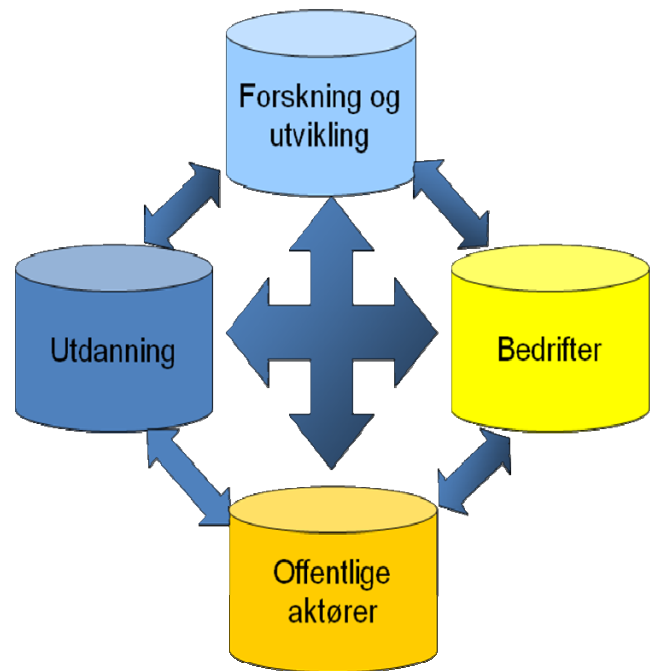
En erfaring gjort etter mange års arbeid hos ulike aktører er at fokuset har endret seg. Det vil være stadig viktigere at klima- og energiarbeid i kommuner, statlige etater, næringslivet mv., består av konkrete prosjekter som drives fram av kompetanse og engasjement. Samtidig viser erfaringene at mange utfordringer neppe kan løses uten gjennom mer langsiktig og strategisk orientert samarbeid mellom ulike aktørgrupper.

Næringslivet (NHO) ønsker å ha en viktig rolle når praktiske løsninger på komplekse energi- og klimautfordringer skal utvikles og gjennomføres. Dette blant annet for å kunne ta aktiv del i utviklingen av praktiske tiltak gjennom hele verdikjeden; fra forskning og utvikling, pilot- og demonstrasjonsprosjekter og frem til kommersielle produkter og systemløsninger.

Næringslivet erkjenner at nye forretningsmuligheter skapes innenfor energieffektivisering og energiproduksjon fra fornybare energikilder. Fra næringslivets side ser man også at de beste løsningene oppnås gjennom godt samspill mellom myndigheter, bedrifter, forskningsmiljøer og allmennheten. Økt satsing på forskning og utvikling anses som en nødvendig drivkraft, og grunnlag for innovasjon hos bedrifter som leverer varer og tjenester innenfor energifeltet. Også for brukere (særlig store) av energi, vil mer innovative energiløsninger kunne bidra til økt konkurransekraft.

Nasjonalt arbeider også energibransjen (Norsk Energi) for å møte klimautfordringen. Bransjens hovedstrategier er økt produksjon av fornybar energi, endring og effektivisering av energibruken samt reduksjon av klimagassutslippene. Gjennomføring av disse strategier innebærer å fase ut fossile energikilder og la strøm og fjernvarme være primære energikilder for bygg. Det pekes også på behovet for overgang til biodrivstoff og elbiler i transportsektoren.

Samspill gir innovasjon

Utfordringene knyttet til energi og klima reiser således spørsmålet om det er behov for nye typer samarbeid og partnerskap. Erfaringer fra andre typer innovasjonsprosesser tyder på at det kan ligge et potensial i å etablere tettere samarbeid og bedre koordinering mellom offentlige aktører, energibransjen (produksjon/distribusjon/forbruk), næringslivet og relevante kunnskapsmiljøer (FoU) (jfr. figuren ovenfor). Spesielt på regionalt nivå er det gode erfaringer med denne type samarbeid.

Gjennom slikt samarbeid kan det legges til rette for:

- *Samordning av strategi og beslutninger* hos relevante aktører for å oppnå synergieffekter (unngå suboptimalisering).
- *Koordinert gjennomføring* (økt gjennomføringsevne).
- *Kombinasjon av ressurser* fra ulike aktører (internasjonalt/nasjonalt/regionalt/lokalt, offentlig/privat mv.).

4. Mål

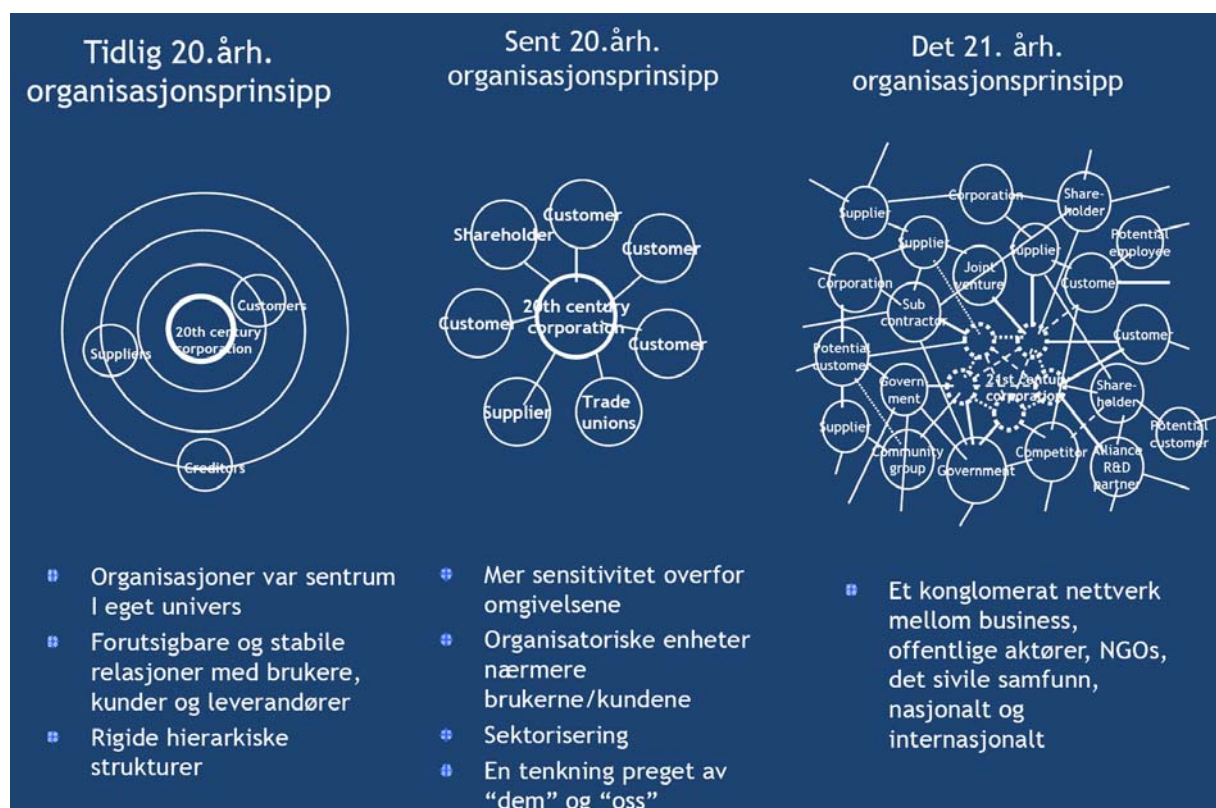
Partnerskap for klima og energi i Buskerud er etablert på bakgrunn av både ambisjonen om å være et foregangsfylke innen klima og energi, og de muligheter som regionalt innovasjonssamarbeid gir.

Målet med partnerskapet er å være en pådriver og et kraftsenter for å skape innovative prosjekter og næringsutvikling for å realisere målene for klima- og energisatsningen i Buskerud.

Partnerskapet for klima og energi skal sørge for at helhet og oversikt, initiativ og samarbeid preger arbeidet med klima og energi i Buskerud.

5. Organisering

Utgangspunktet for organisering av partnerskapet er behovet for å kunne kombinere arbeidet som skjer i tradisjonelle organisasjoner (hierarkier), med målrettede og fokuserte prosjekter samt med moderne prinsipper om innovasjon gjennom nettverk (jfr. figuren under).

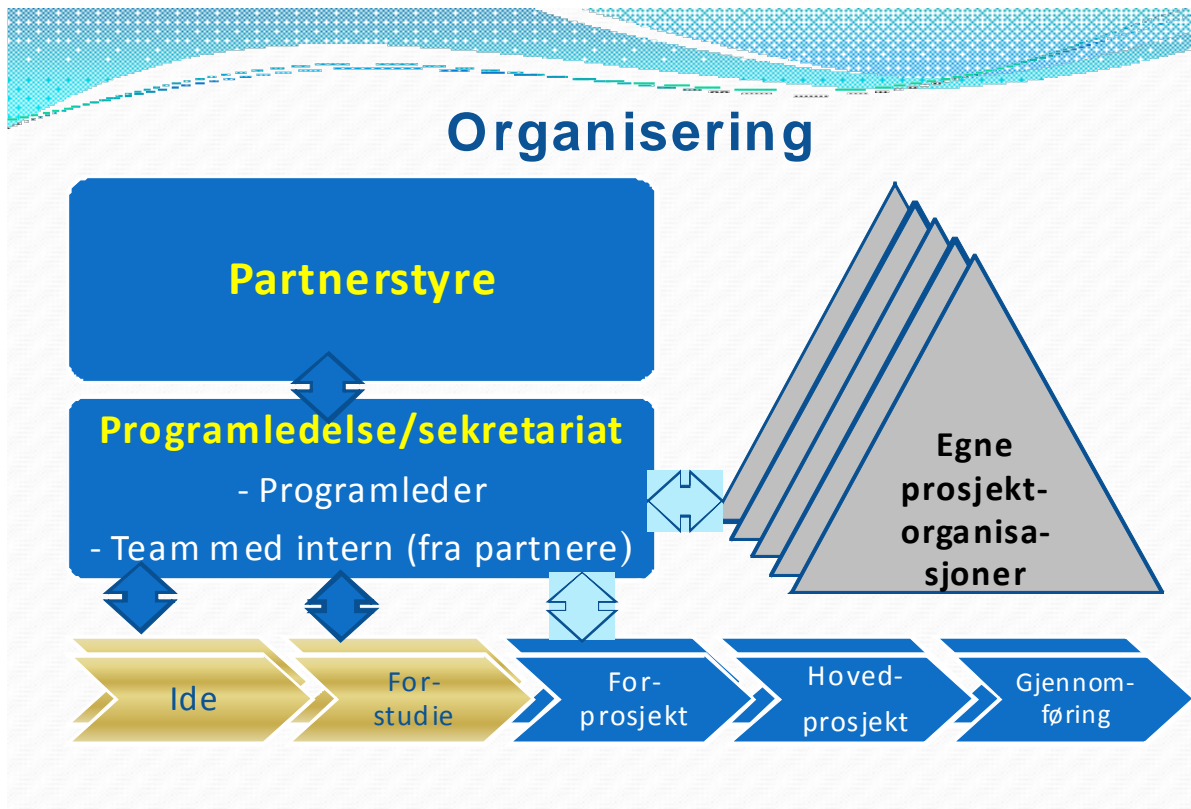

Dette medfører at organisering av partnerskapet ikke kan få "styre" partnerorganisasjonene, men må bygge på de mål og strategier hver av partene har. Samtidig må det søkes etter satsninger som kan gi merverdi for den enkelte. På samme måte vil et partnerskap ikke kunne "styre" konkrete prosjekter som må være faglig fundert og operative.

Organisering av arbeidet legges derfor opp på følgende måte:

- Et *partnerstyre* som har fokus på strategiske muligheter ut fra helhet og oversikt.
- En *programledelse/sekretariat* som legger til rette for prosesser i partnerstyret, og samtidig ivaretar kommunikasjonen med andre aktører og konkrete prosjekter.
- *Prosjekter* og aktiviteter med fokus på gjennomføring av konkrete mål.

Som figuren nedenfor viser vil det være i tidlige faser av prosjektutvikling at partnerskapet vil ha den mest sentre rollen.

Partnerstyret

Følgende partnere er representert i et partnerstyre med deltakelse fra strategisk nivå hos den enkelte partner; Buskerud fylkeskommune, Fylkesmannen i Buskerud, Drammen kommune, NHO Buskerud, LO Buskerud, Energiselskapet Buskerud, KS Buskerud, Høgskolen i Buskerud, Innovasjon Norge Buskerud og Vestfold og Norges Forskningsråd.

Rollen til partnerstyret er å sørge for helhet, oversikt samt å identifisere nye muligheter (prosjekter, forretningsutvikling og aktiviteter). I tillegg skal det sikres at viktige prosjektmuligheter blir drøftet og vurdert og/eller utredet, slik at de kan bli selvgående både organisatorisk og finansielt.

Partene vil gjennom samarbeidet utnytte sine nettverk og kompetanse for å skape synergieffekter og merverdi. Det vil være spesielt viktig å stimulere til prosjekter hvor merverdien ligger i etablert samarbeid mellom flere aktører.

Partnerstyret vil også ha fokus på hvordan relevante nasjonale og internasjonale aktører samt kompetansemiljøer, kan styrke satsninger i Buskerud.

Programledelse/sekretariat

Programledelsen er sekretariat for partnerskapsstyret, og tilrettelegger og følger opp møtene i partnerstyret. Programledelsen ivaretar oppfølging og sikrer den løpende kontakt mot aktuelle prosesser, prosjekter og aktører. I praksis betyr dette å arrangere møter/workshops mv. med relevante aktører samt og fasilitere prosesser fram mot etablering av konkrete prosjekter.

Programledelsen består i utgangspunktet av en engasjert programleder. Samtidig vil det være naturlig at programledelsen kan styrkes gjennom bidrag fra relevante personer hos partene.

Prosjekter

Prosjekter som initieres skal i utgangspunktet sikres en egen organisering (og finansiering) tilpasset prosjektets karakter.

Dette betyr blant annet å bidra til at internasjonale og nasjonale satsninger kan finansiere prosjekter og tiltak i Buskerud. Dette kan skje ved at Buskerud utnytter muligheter til industrielle og offentlige utviklingskontrakter (IFU/OFU) innenfor energi og klima, regionale forskningsfond, satsninger innen utdanning og kompetanseutvikling.

Det legges opp til at partnerskapet løpende vurderer strategiske satsningsområder og aktuelle prosjektmuligheter.

6. Økonomi

Partnerskapet bygger på at aktørene bidrar gjennom bruk av **egen tid, kompetanse/erfaringer og eventuell praktisk tilrettelegging (for eksempel gjennom kontorfasiliteter)**.

Samtidig legges det opp til:

- **Basisfinansiering** i størrelsesorden 1-1,5 mill. kr årlig, og at dette vil være knyttet til prosjektledelse, informasjon, arrangementer mv. De offentlige aktørene i partnerskapet som har spesifikt ansvar for å realisere nasjonale mål og strategier innen klima og energi, har et hovedansvar for å sikre basisfinansieringen.
- Det søkes om å disponere ca. 2 mill kr årlig som **"såkorntmidler"**. Dette er midler som kan brukes til å initiere prosesser og prosjektet. Felles såkorntmidler er i utgangspunktet også et offentlig ansvar, og kan sees som en del av en utvidet basisfinansiering. Det anses som aktuelt at også nasjonale aktører kan være bidragsytere.
- Finansiering av **konkrete prosjekter** ut over "såkorntfasen", vil være et ansvar for de enkelte prosjekteiere. Samtidig kan man fra partnerskapets side bidra til å finne egnede løsninger.

Budsjett

Det legges opp til at programbudsjettet kan utvikles gradvis med utgangspunkt i oversikten under.

	2010	2011	2012	2013	2014
Kostnader					
<u>Basiskostnader</u>					
Programsekretariat	800	800	800	800	800
Informasjon	200	200	200	200	200
Arrangementer	200	200	200	200	200
	1200	1200	1200	1200	1200
<u>Prosjektinitiering</u>					
	1000-3000	1000-3000	1000-3000	1000-3000	1000-3000
Inntekter					
<u>Basisfinansiering</u>					
Buskerud fylkeskommune (avklart for 2010)	600	600	600	600	600
Fylkesmannen i Buskerud (avklart for 2010)	300	300	300	300	300
Øvrige partnere (ikke endelig avklart)	300	300	300	300	300
	1200	1200	1200	1200	1200

<u>Såkorntmidler</u>					
Enova (avklares vår 2010)	1000-	1000-	1000-	1000-	1000-
Andre – drøftes nærmere	3000	3000	3000	3000	3000

7. Prosjektperiode og videreføring

For å kunne ha et tilstrekkelig langsiktig perspektiv, og samtidig kunne ha fokus på mer kortsiktige resultater, foreslås at samarbeidet etableres som et 5-årig partnerskapsprosjekt (2010-2014).

Samtidig rettes arbeidet inn mot at prosjektet kan forlenges og/eller føre til etablering av en mer permanent organisering.